

جزوه آموزشی جغرافیای ایران

تهیه شده توسط محسن یوسفی

سوالات درس ۷

۱- آیا جمعیت در همه جای کشور ما یکسان پراکنده شده است؟

خیر

۲- کدام مناطق ایران، پرجمعیت هستند؟

منطقه شهری تهران، مراکز استان های کشور، نیمه غربی و نیمه شمالی کشور از جمعیت بیش تری برخوردار است.

۳- آیا در ایران منطقه ای هست که خالی از جمعیت باشد؟

بله- دشت لوت و بیشتر قسمت های سواحل دریای عمان و بخش های داخلی دشت کویر و نواحی کوهستانی بسیار بلند و...

۴- جغرافی دانان در مطالعه پراکندگی جمعیت چه عواملی را مورد بررسی قرار می دهند؟

جغرافی دانان در مطالعه پراکندگی جمعیت، عوامل طبیعی و انسانی را مورد توجه قرار می دهند.

۵- پراکندگی جمعیت از نظر جغرافی دانان چه ویژگی هایی دارد؟

آنان معتقدند که نقشه پراکندگی جمعیت، پیوسته در حال تغییر است. در دهه های اخیر، نقش انسان به عنوان عامل تأثیرگذار در پراکندگی جمعیت، نسبت به گذشته، افزایش چشمگیری داشته است.

۶- کدام عوامل انسانی در پراکندگی جمعیت نقش دارد؟

- حمل و نقل و ارتباطات

- سرمایه و فناوری

- ایجاد مراکز رفاهی

- پیشینه و سابقه تاریخی

۷- نحوه اندازه گیری رشد طبیعی جمعیت را بنویسید.

برای اندازه گیری رشد طبیعی جمعیت، میزان موالید و مرگ و میر را در یک سال مشخص از هم کم، و بر تعداد کل جمعیت تقسیم، و سپس آن را به درصد بیان می کنند.

۸- فرمول رشد طبیعی جمعیت را بنویسید.

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت همان سال}} \times 100$$

۹- اگر میزان موالید ایران در سال ۱۳۹۲ بیش از ۱,۴۰۰,۰۰۰ نفر و مرگ و میر آن ۳۴۰,۰۰۰ نفر باشد و میزان جمعیت ۷۷ میلیون نفر باشد میزان رشد طبیعی ایران، چند درصد است؟

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{1400000 - 340000}{77000000} \times 100 = 1.3\% \text{ درصد}$$

۱۰- نحوه اندازه گیری رشد مطلق جمعیت را بنویسید.

موالید و مرگ و میر، رشد طبیعی جمعیت را نشان میدهد که اگر مهاجرت را به آن اضافه یا از آن کم کنیم، رشد مطلق جمعیت را به دست خواهیم آورد.

۱۱- فرمول رشد مطلق جمعیت را بنویسید .

$$\text{رشد مطلق جمعیت} = \frac{\text{تعداد مرگ و میر} - \text{تعداد زاد و ولد}}{\text{تعداد کل جمعیت}} \pm \begin{matrix} \text{مهاجرت} \\ \text{به داخل} \\ \text{یا} \\ \text{مهاجرت} \\ \text{به خارج} \end{matrix} \times 100$$

۱۲- در یک کشور میزان موالید ۸۰۰,۰۰۰ نفر و میزان مرگ و میر ۲۰۰,۰۰۰ نفر و میزان مهاجرین به خارج از کشور ۷۰,۰۰۰ نفر و میزان مهاجرین به داخل ۱۰,۰۰۰ نفر بوده است. اگر تعداد کل جمعیت ۶۰ میلیون نفر باشد:

الف- میزان رشد طبیعی جمعیت کشور را اندازه گیری کنید.

الف- میزان رشد طبیعی جمعیت کشور را اندازه گیری کنید.

۸۰۰۰۰۰ منهای ۲۰۰۰۰۰ می شود ۶۰۰۰۰۰ نفر

۶۰۰۰۰۰ تقسیم بر ۶۰ میلیون نفر ضربدر ۱۰۰ می شود ۱ درصد

ب-میزان رشد مطلق جمعیت کشور را اندازه گیری کنید.

ب-میزان رشد مطلق جمعیت کشور را اندازه گیری کنید.

۸۰۰۰۰۰ منهای ۲۰۰۰۰۰ می شود ۶۰۰۰۰۰ نفر میزان موالید

۱۰۰۰۰ نفر مهاجرین به داخل منهای ۷۰۰۰۰ نفر مهاجرین به خارج می شود منفی ۶۰۰۰۰ نفر

۶۰۰۰۰۰ بعلاوه منفی ۶۰۰۰۰۰ نفر تقسیم بر ۶۰ میلیون نفر ضربدر ۱۰۰ می شود منفی ۰/۳ درصد

یعنی رشد مطلق جمعیت کشور منفی ۰/۳ درصد است.

۱۳-مهم ترین قاعده آینده نگری در جمعیت را نام ببرید.

قاعده ۷۰

۱۴-قاعده ۷۰ چیست؟

قاعده ۷۰ زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می دهد.

۱۵-اهمیت قاعده ۷۰ را بنویسید.

اطلاع از میزان رشد جمعیت، پایه محاسبه فرمول دو برابر شدن جمعیت است. زمان به دست آمده سبب میشود تا برای آینده، پیش بینی های لازم را انجام دهند.

۱۶-فرمول قاعده ۷۰ را بنویسید.

$$\frac{70}{\text{نرخ رشد جمعیت}} = \text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}$$

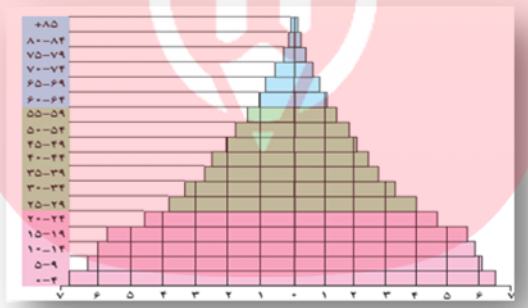
۱۷-میزان رشد طبیعی جمعیت ایران در سال ۱۳۹۰ حدود ۱/۳۷ بوده است. با توجه به فرمول قاعده

۷۰ جمعیت ایران هر چند سال یک بار دو برابر می شود؟

$$۷۰ \div \frac{۱}{۳۷} = ۵۱ \text{ سال}$$

۱۸- در ساختمان سنی جمعیت کدام ویژگی های جمعیت مورد بررسی قرار می گیرد؟
ویژگی های قابل اندازه گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می دهد. مانند وضعیت سنی و جنسی جمعیت

۱۹- وضعیت تغییرات سنی و جنسی جمعیت کره زمین را با هم مقایسه کنید.
جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسی جز در زمان های خاص، تفاوت چندانی ندارد؛ اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می شود.
۲۰- چرا متخصصان، جمعیت کشورها را به گروه های مختلف سنی تقسیم می کنند؟

متخصصان به دلیل اهمیت نسبت سنی در برنامه ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروه های مختلفی دسته بندی کرده اند.

گروه آموزشی عصر

۲۱- گروه های عمده سنی جمعیت را نام ببرید.

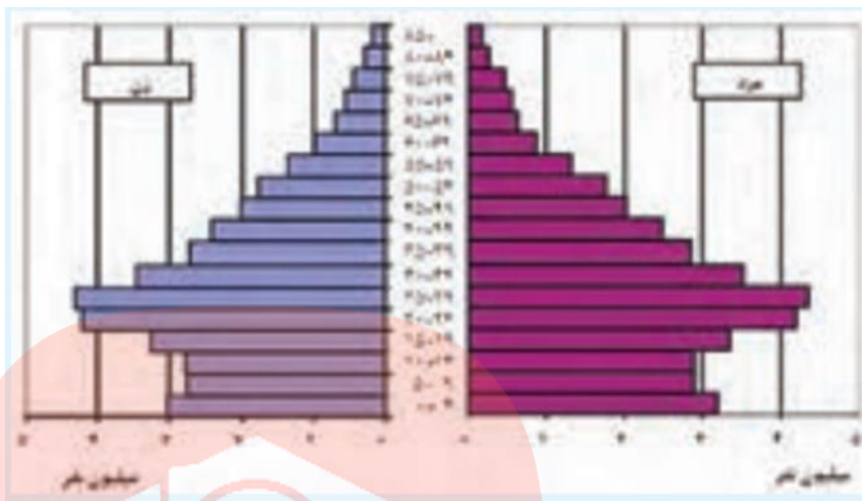
www.my-dars.ir

کودکان و نوجوانان ۰ تا ۲۴ سال

بزرگسالان ۲۵ تا ۵۹ سال

سالمدان بیش از ۶۰ سال

۲۲- با توجه به شکل ویژگی های هرم سنی جمعیت ایران در سال ۱۳۹۰ را بنویسید.

-پایه هرم کوچک است به دلیل کاهش موالید در کشور در اثر اجرای سیاست های جمعیتی

-میانیه هرم پهن است و نشان دهنده آن است که بیشتر جمعیت در گروه جمعیت فعال اقتصادی (میانسالان) است و جمعیت روبه پیری حرکت می کند.

-بالای هرم باریک است و نشان دهنده پایین بودن امید به زندگی در کشور است و البته بالای هرم در حال پهن شدن است که نشان می دهد در آینده جمعیت کهنسال در کشور افزایش جدی می یابد.

۲۳- اهمیت هرم سنی هر کشور را بنویسید.

هرم سنی هر کشور به برنامه ریزان کمک می کند که با ساختمان سنی جمعیت آن کشور آشنا شوند و از آن برای برنامه ریزی استفاده کنند؛ به عنوان نمونه برای تحقق برنامه های تأمین اجتماعی، بهبود وضعیت سالمندان، ارتقای سطح سلامت جامعه، تأمین شغل برای حال و آینده، ایجاد فرصت های تحصیلی، تفریحی و رفاهی برای جوانان، امنیت ملی، جلوگیری از پیری جمعیتی، از اطلاعات و آمارهای سنی و جنسی جمعیت کمک می گیرند.

www.my-dars.ir

۲۴- علل افزایش جمعیت ایران در ۸۰ سال اخیر چیست؟

در ۸۰ سال اخیر بر اثر گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی؛ میزان مرگ و میر کاهش یافته و این کاهش، سبب افزایش سریع جمعیت شده است.

۲۵- پیامدهای سیاست کاهش جمعیت که در کشور اجرا شد چیست؟

این کاهش در آینده می تواند مشکلاتی برای کشور ما ایجاد کند که از جمله می توان به برهم خوردن تعادل جمعیتی، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروی دفاعی کشور و پیری جمعیت اشاره کرد.

۲۶- چرا سیاست کنترل جمعیت باید به گونه ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی حرکت نکند؟

زیرا این سیاست مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۲۷- مهاجرت از عوامل مهم در جمعیت به شمار می رود.

تغییرات

۲۸- چرا حرکت و جابه جایی نسبت به گذشته افزایش یافته است؟

پیشرفت فناوری و وسایل حمل و نقل

۲۹- افراد در مهاجرت بین دو واحد جابه جا می شوند.

جغرافیایی

۳۰- سه نوع مهاجرت را نام ببرید.

- مهاجرت روستاییان به شهر که باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر میشود.

- مهاجرت های گروهی که براساس تصمیمات سیاسی انجام می شود.

- مهاجرت که افراد از یک کشور به کشور دیگر جابه جا می شوند.

۳۱- مهاجرت روستاییان به شهرهای بزرگ چگونه خود را در اقتصاد کشور نشان می دهد؟

این مهاجرت در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار روستا و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر، خود را نشان می دهد.

۳۲- پیامدهای مهاجرت برای کشورهای مهاجر فرست و مهاجر پذیرا بنویسید.

تغییرات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و محیط زیستی را به همراه دارد.

۳۳- علت مهاجرت آریایی ها به سمت جنوب دریای خزر و ایران چیست؟

آریاییها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه ها، به سمت جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند.

۳۴- علل مهاجرت روستاییان بعد از اصلاحات ارضی به شهرهای بزرگ چیست؟

به علت نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند.

۳۵- علت مهاجرت کردها به شمال شرق ایران چیست؟

شاه عباس برای حفظ مرزهای شمالی ایران، تعدادی از قبایل کرد را، که به رزم آوری و سلحشوری، مشهور بودند به نواحی شمال شرقی کشور فرستاد.

۳۶- علت مهاجرت مردم سیستان به سرزمین گرگان چیست؟

خشک شدن منابع آب منطقه سیستان، که ناشی از بی توجهی به بند تاریخی هیرمند بود.

۳۷- علل عواملی که موجب افزایش مهاجرت به شهرآبادان شد را بنویسید.

-ایجاد منطقه آزاد تجاری اروند

-فعالیت پالایشگاه آبادان

-صادرات نفت از آبادان

۳۸- کدام عامل موجب شد که عده زیادی از مردم آبادان از این شهر مهاجرت کنند؟

وقوع جنگ تحمیلی

۳۹- بیشتر جمعیت ایران در کدام قسمت از کشور پراکنده اند؟

الف) نیمه غربی ب) شمال شرقی ج) جنوب شرقی د) جنوب غربی

www.my-dars.ir

۴۰- کدام عامل زیر از عوامل انسانی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت نمی باشد؟

الف) پیشینه و سابقه تاریخی ب) سرمایه و فناوری

ج) منابع نفتی و معدنی د) حمل و نقل و ارتباطات

۴۱- اگر در شهر A با جمعیت ۲۰۰۰ نفر میزان موالید در سال ۸۰۰ نفر و میزان مرگ و میر ۳۲۱ نفر باشد میزان رشد طبیعی آن چند درصد است؟

الف) ۲۴ ب) ۴۸ ج) ۴/۸ د) ۲/۴

۴۲- اگر جمعیت یک کشور ۵۰ میلیون نفر با رشد ۱/۴ درصد باشد مدت زمان لازم برای دو برابر شدن جمعیت آن چند سال است؟

الف) ۵۰ ب) ۱۷ ج) ۴/۸ د) ۲/۴

۴۳- کدام گزینه در مورد ساختمان سنی جمعیت صحیح نمی باشد؟

- الف) ساختمان جمعیت، ویژگی های قابل اندازه گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می دهد .
ب) اطلاع از وضعیت سنی و جنسی جمعیت در هر کشور از موارد غیر قابل توجه برنامه ریزان است .
ج) هرم سنی هر کشور به برنامه ریزان کمک می کند که با ساختمان سنی جمعیت آن کشور آشنا شوند
د) در مطالعات جمعیتی، بررسی ساختمان یا ترکیب جمعیت از اهمیت خاصی برخوردار است

۴۴- سیاست های کاهش جمعیت در ایران کدام پیامد زیر را به دنبال ندارد؟

- الف) تضعیف نیروی دفاعی کشور ب) برهم خوردن تعادل جمعیتی
ج) کاهش نیروی فعال د) توسعه اقتصادی جامعه

www.my-dars.ir

۴۵- مطالعه مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت مهم است زیرا ؟

- الف) باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می شود
ب) اغلب، اعضای خانوارها با هم مهاجرت می کنند .

ج) سبب تغییرات اجتماعی می شود

د) تغییرات فرهنگی و محیط زیستی را به همراه دارد.

۴۶- در هرم سنی، جمعیت بزرگسالان شامل کدام گروه های سنی می باشد؟

د (۵۹-۱۵)

ج (۶۰-۱۵)

ب (۵۹-۲۵)

الف (۶۰-۲۵)

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir